

EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 21.11.2024
COM(2024) 543 final

2024/0302 (NLE)

Ettepanek:

NÕUKOGU RAKENDUSOTSUS,

**millega muudetakse rakendusotsust (EL) 2018/789, millega lubatakse Ungaril
kehtestada erimeede, millega tehakse erand direktiivi 2006/112/EÜ (mis käsitleb ühist
käibemaksusüsteemi) artiklist 193**

SELETUSKIRI

Vastavalt 28. novembri 2006. aasta direktiivi 2006/112/EÜ (mis käsitleb ühist käibemaksusüsteemi)¹ (edaspidi „käibemaksudirektiiv“) artikli 395 lõikele 1 võib nõukogu ühehäälselt komisjoni ettepaneku põhjal anda igale liikmesriigile loa võtta erimeetmeid kõnealuse direktiivi sätetest erandite tegemiseks, et lihtsustada käibemaksu kogumise korda või hoida ära teatavat liiki maksudest kõrvalehoidmist või maksustamise vältimist.

Komisjonis 10. juunil 2024. aastal registreeritud kirjaga taotles Ungari luba jätkuvalt kohaldada erandit käibemaksudirektiivi artiklist 193 seoses käibemaksu tasumise eest vastutava isikuga teatavate tarnete puhul, mille on teinud maksukohustuslane, kelle suhtes kohaldatakse likvideerimis- või mis tahes muud menetlust, millega seaduslikult tuvastatakse tema maksejõuetus. Komisjon teavitas 7. augusti 2024. aasta kirjaga käibemaksudirektiivi artikli 395 lõike 2 kohaselt teisi liikmesriike Ungari taotlusest. Komisjon teatas 9. augusti 2024. aasta kirjaga Ungarile, et tal on taotluse hindamiseks kogu vajalik teave.

1. ETTEPANeku TAUST

• Ettepaneku põhjused ja eesmärgid

Käibemaksudirektiivi artikli 199 lõike 1 punkti g kohaselt võivad liikmesriigid näha ette, et käibemaksu tasumise eest vastutav isik on maksukohustuslane, kellele läheb üle kinnisasi, mille kohtuotsuse alusel võlgnikuks tunnistatu on müünud sundvõõrandamismenetluse käigus (pöördmaksustamine). 2017. aastal taotles Ungari pöördmaksustamise kohaldamise laiendamist kapitalikaupade tarnete ning muude kaubatarnete ja teenuste osutamise suhtes, mis ületavad tarnimise ajal 100 000 Ungari forint suurus (ligikaudu 250 eurot) turuväärtust, kui kaupu tarniva või teenuseid osutava maksukohustuslase suhtes kohaldatakse likvideerimis- või mis tahes muud menetlust, millega seaduslikult tuvastatakse tema maksejõuetus. Luba erandi kohaldamiseks anti nõukogu rakendusotsusega (EL) 2018/789² kuni 31. detsembrini 2021.

Nõukogu 5. oktoobri 2021. aasta rakendusotsusega (EL) 2021/1775³ pikendati meedet kuni 31. detsembrini 2024.

Kapitalikaubad on tavaliselt väärtuslikud tööriistad, masinad ja esemed. Lisaks, Ungari sõnul on maksejõuetud maksukohustuslased teinud suure hulga tehinguid, mis ületavad künnisväärtust 100 000 Ungari forintit. Likvideeriija jätab tasumisele kuuluva käibemaksu sageli maksmata, sest seda summat kasutatakse varasemate nõuete arveldamiseks. Samas võib ostja, olles mahaarvamisõigusega maksukohustuslane, endiselt arvata maha tekkinud käibemaksu, mõjutades sellega negatiivselt eelarvet. Ungari on registreerinud ka pettusjuhtumeid, mille puhul väljastavad äriühingud, kelle suhtes on algatatud likvideerimismenetlus, tegutsevatele äriühingutele fiktiivseid arveid, paisutades sellega oluliselt mahaarvatavat käibemaksu, ilma tagatiseta, et selliste arvete väljastaja tasumisele kuuluva käibemaksu ära maksaks.

¹ ELT L 347, 11.12.2006, lk 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2006/112/oj>.

² Nõukogu 25. mai 2018. aasta rakendusotsus (EL) 2018/789, millega lubatakse Ungaril kehtestada erimeede, millega tehakse erand direktiivi 2006/112/EÜ (mis käsitleb ühist käibemaksusüsteemi) artiklist 193 (ELT L 134, 31.5.2018, lk 10, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2018/789/oj).

³ ELT L 360, 11.10.2021, lk 110, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2021/1775/oj.

Seepärast väidab Ungari, et on vaja kaitsta maksutulu ja eelarvehuve paljude selliste finantsraskustes maksukohustuslaste tõttu, kes on seotud eespool nimetatud tarnetega. Ungari esitatud teabe kohaselt on sel eesmärgil kohaldatav pöördmaksustamine osutunud asjakohaseks vahendiks. Maksukohustuslane, kelle suhtes on algatatud likvideerimismenetlus, ei oleks vastutav tasumisele kuuluva käibemaksu maksamise eest ning tarbijat ei karistataks, kuid samal ajal välditaks riigieelarvele tekitatavat kahju.

Käibemaksudirektiivi artikli 199a kohaselt on kõigil liikmesriikidel võimalus kohaldada konkreetsete pettusealdiste tehingute suhtes pöördmaksustamist. Kõnealune artikkel kehtib kuni 31. detsembrini 2026 ning komisjon hindab, kas juhul kui kaupu tarniva või teenuseid osutava maksukohustuslase suhtes on algatatud likvideerimismenetlus või mis tahes muu menetlus, millega tuvastatakse õiguslikult tema maksejõuetus, tuleks selliste kapitalikaupade ning muude kaupade ja teenuste tarned lisada pöördmaksustamisega hõlmatud tarnete hulka, kui selle kohta esitatakse uus ettepanek.

Seega, kuigi Ungari taotles loa pikendamist kuni 31. detsembrini 2027, tehakse ettepanek erandi lubamiseks kuni 31. detsembrini 2026.

Erand, mis võimaldab ühel liikmesriigil kasutada üldiste meetmete asemel pöördmaksustamise mehhanismi, on viimane abinõu ja peaks olema ajaliselt võimalikult piiratud. Lisaks peaks see ajavahemik olema piisav muude tavapäraste meetmete rakendamiseks, millega vähendada kahjusid riigieelarvele, eelkõige pettustega seotud kahjusid, vältides nii kõnealuse meetme korduvat pikendamist.

2. ÕIGUSLIK ALUS, SUBSIDIAARSUS JA PROPORTSIONAALSUS

• Õiguslik alus

Käibemaksudirektiivi artikkel 395.

• Subsidiaarsus (ainupädevusse mittekuuluva valdkonna puhul)

Pidades silmas ettepaneku aluseks olevat käibemaksudirektiivi sätet, ei kohaldata subsidiaarsuse põhimõtet.

• Proportsionaalsus

Otsus käsitleb liikmesriigile tema enda taotlusel antud luba ja sellega ei määrata ühtki kohustust.

Erandi piiratud ulatust arvestades on erimeede kooskõlas taotletava eesmärgiga, st sellega aidatakse hõlbustada maksukogumist ja vältida maksudest kõrvalehoidmist või maksustamise vältimist. Erand ei lähe kaugemale sellest, mis on vajalik kõnealuste eesmärkide saavutamiseks.

• Vahendi valik

Kavandatud õigusakt: nõukogu rakendusotsus.

Käibemaksudirektiivi artikli 395 kohaselt on erandi tegemine ühistest käibemaksueeskirjadest võimalik vaid komisjoni ettepaneku põhjal nõukogus ühehäälselt antud loa alusel. Nõukogu rakendusotsus on kõige sobivam õigusakt, kuna selle saab adresseerida ühele liikmesriigile.

3. JÄRELHINDAMISE, SIDUSRÜHMADEGA KONSULTEERIMISE JA MÕJU HINDAMISE TULEMUSED

- **Konsulteerimine sidusrühmadega**

Sidusrühmadega ei konsulteeritud. Käesolev ettepanek põhineb Ungari esitatud taotlusel ja käsitleb ainult kõnealust konkreetset liikmesriiki.

- **Ekspertarvamuste kogumine ja kasutamine**

Välisekspertide arvamusi ei olnud vaja kasutada.

- **Mõju hindamine**

Rakendusotsuse eelnõu eesmärk on kaitsta maksutulu ja eelarvehuve selliste äriühingute tõttu, kelle suhtes on algatatud maksejõuetuse menetlus, juhul, kui nad teevad kapitalikaupade tarneid või teevad tarneid või osutavad teenuseid, mille turuväärtus ületab 100 000 Ungari forintit. Ungari esitatud teabe kohaselt on pöördmaksustamise kohaldamine selliste tehingute suhtes hõlbustanud maksukogumist ja hoidnud ära maksudest kõrvalehoidmist või maksustamise vältimist.

Ungari maksuhalduri 2021.–2023. aasta arvandmete kohaselt suurenes asjaomaste maksukohustuslaste arv 2021. aastal pärast COVID-19 pandeemia tõttu võetud erakorralisi meetmeid 380-ni, langedes seejärel 2022. aastal 335-ni ja 2023. aastal 212-ni.

Pöördmaksustamise mehhanismi raames toimunud kaubatarnete ja teenuste osutamise maht oli 2021. aastal 34 miljardit Ungari forintit ja 2022. aastal 31 miljardit Ungari forintit. 2023. aastal tõusis see näitaja 157 miljardi Ungari forintini, millest 109 miljardit Ungari forintit oli seotud ühe suure maksumaksjaga.

Seega – arvestades tavapärase maksumääraga –, oli maksukohustus 2021. ja 2022. aastal 8,3–9,3 miljardit Ungari forintit ning suurenes 2023. aastal erakordselt 42 miljardi Ungari forintini.

Võttes seetõttu arvesse, et likvideerimismenetluse subjektiks olevatelt maksukohustuslastelt käibemaksu tagasisaamise võimalus on väike, hindab Ungari maksuhaldur, et igal aastal oleks eelarve jaoks kaduma läinud ligikaudu 3,6–4 miljardi Ungari forinti suurune summa (2023. aastal 5,6 miljardit Ungari forintit, kui jätta välja võõrväärtus, või 18 miljardit Ungari forintit, kui seda arvesse võtta), kui materiaalse vara suhtes ei oleks säilitatud erandit.

Seetõttu on erandil positiivne mõju. Võttes arvesse selle piiratud mõju, peaks Ungari eelarvekahju vähendamiseks rakendama muid tavapäraseid meetmeid, mis võiksid anda sarnaseid tulemusi.

Erandi kitsa kohaldamisala ning piiratud kohaldamisaja tõttu on mõju igal juhul piiratud.

4. MÕJU EELARVELE

Ettepanek ei mõjuta negatiivselt ELi eelarvet.

5. MUU TEAVE

Ettepanek sisaldab aegumisklauslit, mille tähtpäevaks on 31. detsember 2026.

Ettepanek:

NÕUKOGU RAKENDUSOTSUS,

millega muudetakse rakendusotsust (EL) 2018/789, millega lubatakse Ungaril kehtestada erimeede, millega tehakse erand direktiivi 2006/112/EÜ (mis käsitleb ühist käibemaksusüsteemi) artiklist 193

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse nõukogu 28. novembri 2006. aasta direktiivi 2006/112/EÜ, mis käsitleb ühist käibemaksusüsteemi,¹ eriti selle artikli 395 lõike 1 esimest lõiku,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut

ning arvestades järgmist:

- (1) Direktiivi 2006/112/EÜ artikli 193 kohaselt vastutab maksuhalduritele käibemaksu tasumise eest üldiselt maksustatavaid kaubatarneid tegev või teenuseid osutav maksukohustuslane.
- (2) Nõukogu rakendusotsusega (EL) 2018/789² anti Ungarile luba erimeetme kasutuselevõtmiseks, et teha erand direktiivi 2006/112/EÜ artiklist 193 (edaspidi „erimeede“) seoses käibemaksu tasumise eest vastutava isikuga teatavate tarnete puhul, mille on teinud maksukohustuslane, kelle suhtes kohaldatakse likvideerimis- või mis tahes muud menetlust, millega seaduslikult tuvastatakse tema maksejõuetus.
- (3) Nõukogu 5. oktoobri 2021. aasta rakendusotsusega (EL) 2021/1775³ pikendati erimeetme kohaldamise luba kuni 31. detsembrini 2024.
- (4) 10. juuni 2024. aasta kirjas (edaspidi „taotlus“) palus Ungari komisjonil pikendada erimeetme kohaldamise luba kuni 31. detsembrini 2027. Ungari esitas koos taotlusega aruande, mis sisaldas erimeetme läbivaatamist.
- (5) Komisjon edastas taotluse direktiivi 2006/112/EÜ artikli 395 lõike 2 teise lõigu kohaselt teistele liikmesriikidele 7. augusti 2024. aasta kirjaga. Komisjon teatas 9. augusti 2024. aasta kirjaga Ungarile, et tal on taotluse hindamiseks kogu vajalik teave.
- (6) Ungari väidab, et maksukohustuslased, kelle suhtes on algatatud likvideerimis- või maksejõuetusmenetlus, jätavad tasumisele kuuluva käibemaksu maksuhaldurile sageli maksmata. Samas võib ostja, kes on mahaarvamisõigusega maksukohustuslane, endiselt arvata maha tekkinud käibemaksu, mõjutades seega negatiivselt riigi eelarvet. Ungari on registreerinud ka pettusjuhtumeid, mille puhul väljastavad äriühingud, kelle suhtes on algatatud likvideerimismenetlus, tegutsevatele äriühingutele fiktiivseid

¹ ELT L 347, 11.12.2006, lk 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2006/112/oj>.

² Nõukogu 25. mai 2018. aasta rakendusotsus (EL) 2018/789, millega lubatakse Ungaril kehtestada erimeede, millega tehakse erand direktiivi 2006/112/EÜ (mis käsitleb ühist käibemaksusüsteemi) artiklist 193 (ELT L 134, 31.5.2018, lk 10, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2018/789/oj).

³ ELT L 360, 11.10.2021, lk 110, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2021/1775/oj.

arveid, vähendades sellega oluliselt nende tasumisele kuuluvat maksu, ilma tagatiseta, et selliste arvete väljastaja tasumisele kuuluva käibemaksu ära maksaks.

- (7) Direktiivi 2006/112/EÜ artikli 199 lõike 1 punkti g kohaselt võivad liikmesriigid sätestada, et käibemaksu tasumise eest vastutav isik on maksukohustuslane, kellele läheb üle kinnisasi, mille kohtuotsuse alusel võlgnikuks tunnistatu on müünud sundvõõrandamismenetluse käigus (edaspidi „pöördmaksustamine“). Erimeede võimaldab Ungaril laiendada pöördmaksustamise mehhanismi muudele sellise maksukohustuslaste tarnetele, kelle suhtes on algatatud maksejõuetusmenetlus, nimelt kapitalikaupade tarnetele ning muude kaupade ja teenuste tarnetele, mille turuväärtus ületab 100 000 forintit.
- (8) Ungari esitatud teabe kohaselt on pöördmaksustamise kohaldamine selliste tehingute suhtes hõlbustanud maksukogumist ja hoidnud ära maksudest kõrvalehoidmist või maksustamise vältimist. Meetme rakendamine on piiranud avaliku sektori tulude vähenemist ja toonud kaasa täiendavaid eelarvetulusid.
- (9) Taotletud pikendamine peaks olema ajaliselt piiratud, et maksuametil oleks aega kuni erimeetme kehtivusaja lõpuni võtta muid tavapäraseid meetmeid kõnealuse probleemi lahendamiseks ja vähendada kahju riigieelarvele, eelkõige pettustega seotud kahju, kaotades seega selle meetme edasise pikendamise vajaduse. Erand direktiivi 2006/112/EÜ artiklist 193, millega lubatakse kasutada pöördmaksustamist, antakse ainult erandkorras konkreetsete pettuste puhuks ning see on viimane abinõu. Lisaks jääb direktiivi 2006/112/EÜ artikkel 199a jõusse kuni 31. detsembrini 2026. Seega tuleks erimeetme kohaldamise loa kehtivust pikendada kuni 31. detsembrini 2026.
- (10) Erimeetmel ei ole negatiivset mõju käibemaksust tulenevatele liidu omavahenditele.
- (11) Seepärast tuleks rakendusotsust (EL) 2018/789 vastavalt muuta,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Rakendusotsuse (EL) 2018/789 artikli 2 teine lõik asendatakse järgmisega:

„Käesolev otsus kaotab kehtivuse 31. detsembril 2026.“

Artikkel 2

Käesolev otsus on adresseeritud Ungarile.

Brüssel,

*Nõukogu nimel
eesistuja*